

CO₂-reductieprogramma: “Bewust omgaan met Energie”**Focusgroep Industrie en zwaar materieel****notulen bijeenkomst 2 maart 2023****Aanwezig:**

Stimular	Marc Herberigs (voorzitter)
Van den Noort	Annelieke Peels
Jansen Rioolreiniging	Ab Jansen
Gebr. M&W Bron	Adrie Bruines, Johan van Beers, Henri Bron en Karel Stuifzand
Mourik België	Jan Poppe
Den Hartog	Gert-Jan de Groot

Afgemeld:

Mourik Industrie	Erik Janssen
G. Van der Ven	Jolanda van Drunen
Mourik Infra	Cora de Groot

1. Opening en mededelingen

Marc opent de vergadering. Er is lang gezocht naar een betere datum, maar helaas zijn er toch weer enkele afmeldingen. Ab Jansen neemt het stokje over van Richard Swarts namens Jansen Rioolreiniging, Jan Poppe is recent gestart als duurzaamheid coördinator bij Mourik NV. Karel Stuifzand zal de aanwezigheid in de groep overnemen van Johan en Adrie die beiden binnenkort met pensioen gaan.

Gestart wordt met een [film over de werkzaamheden](#) van het gastbedrijf, waarbij diverse duurzaamheids-maatregelen in de projecten worden getoond.

Gebr. M. & W. Bron werkt in de groenvoorziening (niet voor particulieren, maar vooral landschappelijk). Het kantoor waar we vandaag vergaderen is 15 jaar geleden gebouwd en is net als de rest van de bedrijfslocatie specifiek voor Bron neergezet en geoptimaliseerd. Om de locatie heen staan 120 verschillende bomen, zodat medewerkers ter plekke soorten leren herkennen.

De locatie heeft geen gasaansluiting en wordt grotendeels voorzien met zonne-energie (1.000 panelen), verdeeld over 3 aansluitingen (woonhuis, kantoor, loods) van 3x80A. Wel ligt er nog een gastank voor verwarming. Tijdens de rondleiding wordt onder andere de opslagcontainer voor accu's getoond (zie afbeelding), maar ook de opslagvoorziening van het materieel en de werkplaats waar het materieel onderhouden en gerepareerd wordt. Er is ook een tankvoorziening met 4 ondergrondse tanks en een aparte tankvoorziening voor HVO.

Foto van de container waar de accu's opgeladen worden, tbv. klein materieel

2. Duurzaam Materieel:

Zie de presentatie. Deze is deels overgenomen van een presentatie die Marc eerder heeft bijgewoond van Cumula over 'Schoon en Emissieloos Bouwen' en 'De Groene Koers'.

Opmerkingen nav. de discussie:

- Vrijwel alle bedrijven werken aan elektrificatie van materieel (en transport)
- Vervangen vindt plaats op natuurlijke momenten.
- Klein Materieel is al elektrisch of wordt snel elektrisch.
- Groot materieel komt er deels aan, maar is nog heel erg duur.
- Met uitzondering van de kraan van Mourik heeft nog niemand waterstof in gebruik. Wel zijn er ruwe plannen, maar nog niks concreets.

Rondje Duurzaam Materieel:

- Bron heeft een overzichtsblad van al het materieel en in hoeverre dat al elektrisch is. Van het klein materieel loopt het aardig, met uitzondering van de bladblazers en kettingzagen voor het roeien van bomen, die voldoen nog niet. Heggenscharen, bosmaaiers en kettingzagen (voor het snoeien) voldoen inmiddels prima.
Bij groter materieel is het nog lastig om stappen te zetten. Zo zijn er nog geen elektrische trekkers en pas 1 elektrische hoogwerker. Ook het opladen is vaak erg lastig. Henri noemt een voorbeeld dat het brandstofverbruik van een emissieloze machine verdubbeld is ten opzichte van de dieselvariant, omdat er steeds teruggedreden moet worden naar de zaak voor het opladen. Een voorbeeld van hoe koplopers last hebben van het gebrek aan stroomaansluitingen op dit moment.
Komende tijd komen er enkele elektrische bussen bij en wordt er een laadvoorziening gemaakt bij het woonhuis. Ook is er een elektrische trilplaat besteld. Of deze bevalt is nog afwachten.
Het grootste verbruik (40% van de footprint) zit echter in 2 vrachtwagens, die het materieel overal heen brengen). Hier is wel veel aandacht voor besparingen (zuinig rijden etc), maar deze kunnen nog niet anders dan op diesel rijden.
- Van den Noort: driekwart van ons wagenpark is euro 6. Nieuwe wagens zijn de laatste tijd geen vervanging, maar meer uitbreiding van het wagenpark. In 2023 komen er 2 elektrische wagens aan (bakwagens, geen pers). Op het terrein is meer mogelijk en zijn er twee elektrische kranen in gebruik, een mobiele kraan en 2 loaders. De laatste drie worden binnenkort vervangen, maar nog niet elektrisch.
- Den Hartog: De vrachtwagens kunnen niet elektrisch, omdat Den Hartog alles onder ADR moet vervoeren en de huidige elektrische wagens niet EX gekeurd zijn. De heftrucks op het terrein zijn wel elektrisch
- Jansen Rioolreiniging: in totaal 11 kolkenzuigers in het wagenpark, waarvan 2 op aardgas en twee elektrische modellen in bestelling. Deze elektrische modellen zijn iets kleiner (2 assers, 1900m³ ipv. 2500m³ capaciteit), maar voldoen. Ze worden in Duitsland gebouwd op het moment. Ze zijn ongeveer 4x zo duur als conventioneel, maar noodzakelijk om in den Haag te kunnen werken op termijn. Een spannende investering.
- Mourik NV: Staat heden nog in de inventarisatiefase voor wat betreft voertuigen en materieel. Doelstelling was om in 2025 emissieloos te gaan werken, maar dat blijkt onmogelijk. Deze doelen moeten derhalve binnenkort worden bijgesteld.

Via de volgende links zijn interessante publicaties te vinden:

Emissieloos Netwerk Infra: <https://www.emissieloosnetwerkinfra.nl/publicaties>

Laadinfra [Procesplaat elektrisch laden op de bouwlocatie - SEB | Routekaart schoon en emissieloos bouwen \(opwegnaarseb.nl\)](#)

3. Nieuwe CO2-Emissiefactoren:

Marc presenteert de wijzigingen op CO2emissiefactoren.nl, die invloed hebben op de footprints. Zie de presentatie.

4. Rondje duurzaamheid (overige zaken)

Annelieke Van den Noort

- Tankpassen op naam zijn aangepast naar tankpassen op kenteken. Dat is nauwkeuriger.
- Kantoor Waalwijk is duurzaam verbouwd
- Een nieuw softwarepakket in gebruik genomen, waardoor de routeberekeningen nog beter gemaakt kunnen worden (km-besparing)
- Nieuw energiecontract genomen, nu met 100% NL groene stroom.
- Footprint is 120 ton gedaald in 2022.

Adrie, Johan Gebr. M&W Bron

- In kantoor de temperatuur van de vergaderkamers op 17°C gezet, van de kantoorryuimtes op 20. Dat is mogelijk omdat deze gebouwdelen apart te schakelen zijn.
- Binnenkort komen er 160 extra zonnepanelen bij.
- Er wordt nagedacht om het gasverbruik (propaantank) van het kantoor te verminderen dmv. Biomassaketel, of een warmtepomp. Opm. Marc. De isolatie is goed genoeg om over te stappen naar een warmtepomp. Door de aanwezigheid van vloerverwarming is ook het afgiftesysteem geschikt.

Ab Jansen Rioolreiniging

- Laadstations geplaatst voor opladen van personenwagens, maar ook de twee in bestelling zijnde trucks
- Inmiddels 4 elektrische auto's in gebruik

Gert-Jan Den Hartog

- Geen nieuwe acties (alle mogelijkheden inmiddels wel geïmplementeerd, zoals rijden op HVO30, zonnepanelen, het nieuwe rijden etc).
- Nieuw bedrijfs onderdeel: gespecialiseerd in slimme laadoplossingen.

Jan Mourik NV (België)

- Er staat een nieuw pand in de planning, waardoor investeringen in het huidige pand on hold zijn gezet
- Nu vooral het inzicht in data verbeteren
- Inmiddels volledig op groene stroom
- Laadpalen voor personenwagens geplaatst (recent zijn er een aantal hybride/elektrische wagens in gebruik genomen)

5. Datum en locatie volgende bijeenkomst:

Donderdag 28 september, 10u bij Janssen Rioolreiniging in Sliedrecht.

Thema: Duurzame panden